מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר כלי קריאה בסיסיים בשיר: דובר, בית, חזרה, מטפורה, אלוזיה
- לזהות את הכלים האלה בשירים שנלמדו בכיתה
- לתרגל כתיבה יוצרת בהשראת תבנית שירית

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – הבנת המושגים

1. ב – הדמות שמדברת בשיר, לא בהכרח המשורר
2. ב – מילה או ביטוי שחוזרים כמה פעמים
3. ב – השוואה בין שני דברים בלי מילת השוואה
4. ב – רמז בתוך השיר ליצירה אחרת, כמו פסוק מהתנך
5. ב – 'לו גנב הייתי'

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – נקראו כמה שירים - בפתיחה ובעבודה בקבוצות
2. נכון – כך מתואר בשלב 'קריאה בקבוצות'
3. לא נכון – הדובר הוא דמות בתוך השיר, לא בהכרח המשורר
4. נכון – כך מתואר בשלב 'כרטיס יציאה'
5. לא נכון – התבקשו לכתוב רק שני בתים קצרים

חלק ג׳ – השלימו את המילה החסרה

1. דובר
2. אלוזיה
3. לוין
4. ימתקו

חלק ד׳ – התאימו מושג להסבר

- 1 – ה (מי שמדבר בשיר)
- 2 – א (קבוצת שורות בשיר)
- 3 – ד (מילה שחוזרת כמה פעמים)
- 4 – ב (השוואה בלי מילת השוואה)
- 5 – ג (רמז ליצירה אחרת)

חלק ה׳ – סדרו את שלבי השיעור

1. המורה קוראת את השיר 'לו גנב הייתי' פעמיים
2. הצגת ארגז הכלים לקריאת שיר
3. קריאה בקבוצות וזיהוי אמצעים בשיר
4. כתיבה יוצרת בתבנית 'לו ___ הייתי'

חלק ו׳ – כתיבה יוצרת

1. שני בתים קצרים בתבנית הנתונה, שימוש באמצעי אחד לפחות (דימוי/מטפורה), שפה ברורה ואישית
2. דימוי משתמש במילת השוואה כמו 'כמו', מטפורה משווה ישירות בלי מילת השוואה; יש לתת דוגמה מתאימה לכל מושג

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דימוי מקורי וברור
- בחירה מנומקת בקצרה
- הבנה שהדובר הוא דמות בתוך השיר, לא בהכרח המשורר

טיפים להפעלה:

- אפשר לקרוא שוב את השיר 'לו גנב הייתי' לפני תחילת הדף כדי לרענן זיכרון
- בחלק הכתיבה היוצרת כדאי לאפשר בחירה חופשית של נושא הבית כדי לעודד מעורבות
- למסלול חנ״מ אפשר לצמצם את חלק ההתאמה לשלושה מושגים בלבד

דף תרגול: כלי קריאה בשירה

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

למדנו מילים חשובות שעוזרות להבין שיר: דובר, בית, חזרה, מטפורה, אלוזיה. נתרגל אותן ונכתוב שיר קטן בעצמנו.

📖 מילון קטן:

דובר	מי שמדבר בשיר, לא תמיד המשורר עצמו
בית	קבוצת שורות בשיר שמופרדת מהשורות האחרות
חזרה	מילה או ביטוי שחוזרים בשיר כמה פעמים
מטפורה	השוואה בין שני דברים בלי מילת השוואה
אלוזיה	רמז בתוך השיר ליצירה אחרת, למשל פסוק מהתנך
דימוי	השוואה בין שני דברים עם מילת השוואה כמו 'כמו'

1 חלק א׳ – הבנת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי זה 'הדובר' בשיר?

א) המשורר תמיד ובלי יוצא מהכלל ב) הדמות שמדברת בשיר, לא בהכרח המשורר

ג) הקורא שקורא את השיר ד) עורך הספר

2. מה המילה 'חזרה' אומרת בשיר?

א) חריזה בין שתי שורות ב) מילה או ביטוי שחוזרים כמה פעמים ג) חלוקה לבתים

ד) רמז ליצירה אחרת

3. מה זה מטפורה?

א) השוואה עם המילה 'כמו' ב) השוואה בין שני דברים בלי מילת השוואה ג) חזרה על אותה מילה

ד) השורה הראשונה בשיר

4. מה זה אלוזיה?

א) חריזה בין שורות ב) רמז בתוך השיר ליצירה אחרת, כמו פסוק מהתנך ג) חלוקה לבתים

ד) הדמות המדברת בשיר

5. איזה שיר קראה המורה בפתיחה?

א) שיר של אלתרמן ב) 'לו גנב הייתי' ג) שיר של לוין ד) שיר של חלפי

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בשיעור על שירה נקרא רק שיר אחד מתחילת השיעור ועד סופו.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	כל קבוצה בעבודה בקבוצות קיבלה שיר אחר מתוך יצירות של חלפי, אלתרמן ולוין.	☐	☐
3	הדובר בשיר הוא תמיד המשורר עצמו.	☐	☐
4	בכרטיס היציאה התלמידים השלימו משפט עם דימוי לשיר.	☐	☐
5	בחלק הכתיבה היוצרת נכתב שיר ארוך בן עשרה בתים.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ בשיר הוא מי שמדבר, ולא תמיד המשורר עצמו.

2. _____ היא רמז בתוך השיר ליצירה אחרת, כמו פסוק מהתנך.

3. בעבודה בקבוצות כל קבוצה קיבלה שיר אחר מיצירות חלפי, אלתרמן או _____ .

4. הפסוק שהוצג כדוגמה לאלוזיה היה 'מים גנובים _____'.

4 חלק ד' – התאימו מושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דובר	___	**א.** קבוצת שורות בשיר
2. בית	___	**ב.** השוואה בלי מילת השוואה
3. חזרה	___	**ג.** רמז ליצירה אחרת
4. מטפורה	___	**ד.** מילה שחוזרת כמה פעמים
5. אלוזיה	___	**ה.** מי שמדבר בשיר

5 חלק ה' – סדרו את שלבי השיעור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	כתיבה יוצרת בתבנית 'לו ___ הייתי'
☐	קריאה בקבוצות וזיהוי אמצעים בשיר
☐	הצגת ארגז הכלים לקריאת שיר
☐	המורה קוראת את השיר 'לו גנב הייתי' פעמיים

6 חלק ו' – כתיבה יוצרת

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו שני בתים קצרים בתבנית 'לו ___ הייתי' (עבורכם או עבור מישהו אחר). נסו לכלול דימוי או מטפורה אחת.

2. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין דימוי למטפורה, והביאו דוגמה אחת משלכם לכל אחד.

כרטיס יציאה

השלימו: 'שיר הוא כמו...' (דימוי אחד)

איזה שיר מהשיעור הייתם רוצים לקרוא שוב? למה?

מה ההבדל בין דובר לבין משורר?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀